

*edertzisunen
etorbidea*

Iñoiz ez badezu entzun izen au, ez kezkarik izan. Ez da, aĩn ezaguna dalako atera dizudala altxorretik, ez. Ba dut nere iritxira beste arrazoi berezi bat: Egizaletasuna! Alare beretzaz, bi itz badare esan ditzagun.

Apaiza degu. Mutil arazoetan yayoa, iñor bada. Itzlari orain-oraingoa. Ondo pentsa ondoren, gauzak zuzenki erazten dakiana. Eleiz-itzaldietzaz bi liburu aipatuak ba-ditu ("Destino Dios" ta "Listo para resucitar"), ta ez arloteak. Gure Ikastetxeetana berriz, asko irakurria izan dugu, ta dakigunez unibersitarioen artean ez gutxiago.

Beste liburu bat ere ba du. Alegia, Bilbo-ko txabolak dirala-ta.

"BIZITZA BIDERATZEN ARI DA"

Gure ikastetxetako mutil baten gorabera, batez ere azkenengo urteetan, da liburuaren gaia. Bere zear beste mutil ta nexkeen bizitzak. Bakoitza bere izakiarekin, ez bigarrenko mallan ordea.

Iñaki de Itxaso du izena, ta bere aita Itxasofiziala.

Mutil gazte au, zazpigarren urtekoa: argia, biotz-xamurra, berekoia... bere sasoiko mutillak bezelakoxea.

1961

Egilleak, zuzenki, mutil gazte guztien problema ikutzen ditu: Sifismen problemak ta maite problemak. Bafian ez biak alkarrekin zer ikusirik ez balute bezela, baizik alkarren urrean. Biak alkarren gain ez ezik, lotu xamar.

Ainbeste maite zuan anaia il zitzaionean, sortzen zaio sifismen problema. Ordun asten da bere barruan burruka gogorra, Jainkoaren aurka, anaia kendu diolako.

Batziller
baten
gogo
ta
maite-
problema.

Emen ederki jarri du egilleak problema, sakonera joaz. Gutxi-gorabera, gazte danak sasoi ontan izaten dituztenak, naiz ta zuzendari askorentzat problematxoak izan. Mutilla, orduan, barren-burruka onekin, adikaitz izanik guziakin. Maitasun ori ezartzeko, lagun bat, ez askok ipiñi oi duten bezela, zeako mutil txintxo ta praille-zalea, ta "dignidadez" jositakoa... zoritxarrez, onelako mutillak egin bear gutxi izaten baitdute onelako lanetan: Guztien eredu, geitsuena beifipein, izan ditteken mutil gazte bat, bere eroiera ta guzti.

Beraz, batera ez du gezurtu mutillaren izaera. Era danetakoen artean jartzen du Ifiaki. Batzuek txoko xamarak, itxurazkoak diralakoan; besteak, jolaszaleak; besteek intelektualak; besteak jatorrak... Ba-dirudi, mutillaren izaera oso ere ederki ezagutzen duala, batez ere, Aita Urcolaren izenpean nai badegu ezarri Vigil'en izaera.

Mutilleri sarritan anima'ko gaitetan itzegin bearrean, besteera joko du, zorionez, gizasoifari begiratuaz: "Gizona izaten ikasi". "Militia est vita hominis super terram", ...ta au izango du Ifiaki'k, ainbat erasoetatik irteten erakutsiko dion itza.

Gogo-problema, maite-problema sartzen du, gaztaroan batez ere.

Bai goxoki ta egiari uko egiteke erabilli duala askorentzat dan gai esan-ezifi au!

Etxean, Karin izeneko neska aleman bat ba zuten, ta etxeko bat bezela beti bizi izan zana... bafia, aurtzaroko ume jolasak trukatu ziran, urteak

zear. Ifiaki, beste ainbesteri gerta oi zaien bezela, konturatzen da: zerbait berria sortu zaiola barruan; len bezela ez duala maite; noizbeinka lotsatu egiten dala bere aurrean; lengo sendetasuna nunbait galdu egin duala; len aifi itzlari zan mutilla, mutututa, betillonduta. Ikastetxera joaten bada, ikaskintzan, zeruko izarrak kontatzen; jolasak uzten asten da... Pekatu kezak eragiten dizkiote...

Ta ara Vigil'en esku azkarra. Neska bera izango zaio zuzendari, aingeru zaitzalle...! Kostata, berak eramanaziko du A. Urcola'rengana, berak lagundu dezaien.

Egia, "ideallista" xamarra ipifil digu A. Urcola. Alare, bere itzak baño obeagorik ezifi. Mutillaren aitak ("Ura zan gizona ura"... Joanes artzaia ez ezik), eta biak zuzeneraziko dute mutillaren maite burruka: "Itxas gizona izateko, gogorrak bear dituk".

Betire elbide ederra emango die problema aueri, eta aolkoak, auek izango ditu: "Txoripitotasunak utzi, ta Zeruko Amari otoitz egin... Garaia elduko zaik: bitartean, benetako senargai egin akit".

Azken itzeri emango dion joera garbi dago, bere aurreko leloan: "Et dixi, nunc coepi". (Er. 76-11). Gogo bizitzak, gorputz aulean du bere egoera. Elbiderik errezena, animako joera ematea litzake, baña au ez da ez katolikotasunari jarraitzea, onen egin bearra, bizierari erabakia ematea izanik. Eta ainbat gutxiago apaizarena. Apaizgintza, gure Jainkoagana eramango gaitun zubia izanik: "Pontifex".

ERIoTZA BIDEAN DEGU!

Irakurgai onen gaia, ezkon maillan jartzen du. Aita, ainbat urte Errusian egonda gero, Div. Azul-en, etortzen da bereen artera, danak il zala zeudela.

Jorge'k ba-du anal bat. Carlos bere izena, ikaslea, gona ta ume zalea, biotz biguñia, burugabea. Onek bada, ume bat izaten du "neska" batengandik

ta Jorge'ren biotz beratasuna ikusirik, beretzat artzeko arrentzen dio gauzak garbitu ondoren.

Umea azten da... ta Jorge, Martarekin ezkondu ta beste gabe gudara joan izan zana, etortzen da. Alde batetik, Martaren arrera otza, bestetik ume ura... bere anai Carlos'en ausarkeria... Nun sartu? Egunak joan ta egunak etorri... beti berdiñ! Baña batez ere, ona emen kezka: "Carlos aurrean dan bitartean, zer egin ume arekin, "seme" arekin?"

Mutillak, Jordi'k, Carlos osabatatzat zeukan. Carlos'ek baña semetzat zerabillan. Mutillari gogor egin bear. Aitatzakoak ala nai. Asabatatzakoak ezetz. Ara, alkar burruka.

Umearen ezitza.

Mutillak txikitian, ukigarria maitatzen dute, aunditakoan on egin diona. Ta emen, aitaren semeenganako burubidea, ta asaba mutil-xarren kaltegarria: "Artu au ta ez esan gero aitari e?"

Azkenean naiz mutilla maitatzen jarraitu, berak gaizki egin duala aitortu du... Ta Jorge berriz biguntzen joango da, aita on bat egiteraño. Zerbaít esan diteke emen apaiz zan anai batetzaz, baña mamí mamian gelditzea obe deritzait. Guraso geientsuen burubidea! Umeak ezi bear, eta ezin edo ez nai asmatu nola!

Ona emen gudate ondorengo gizadiaren burubidea. Ba-ditezke seme egiazkoak izatea, baña, zenbat aldiz, gurasoak, bealek ondo ibilli ezkeru, edo maitasun ulergaitz bat dala ta, ez dituzte semeak bide zuzenetik eramaten.

Idazkia onen problema, ez da osabaren, —Carlos'en garbitasuna—, umearen ezitza baiño: Biarko egunean, Jainkoari, ta gizarteari morroitzat joka bear duan umearena baizik.

"LUR ZAKARREAN"

Onekin amaitzen dala, bere nobelaren etorbidea, esan genezake.

Joera, garbia izan du: mutil gazte baten izake-

ratasunaz; bigarrenkoz, sendi batena... eta azkenik, gizartearen zatirik minberatuarena.

Gaurko gaztedia ez da asetzen Pereda'ren antzeko idaztiakin, ez orrelakorik eman erriari zinema gaitan adibidez... Gaurko mundua, bere bizibideari, irteera egiazko bat nai dio eman... ta au nork eman bear dio, idazle katolikoak ezik?

Idazkai onen gaia: Nekazari ta Jauntxoeren arteko alkar ezin bizia. Nekazari-morroren sail artean sortu dan sugarraren oifarrri ta bukaeraren jabe egingo gaitu.

Gizarte-malla desperdin onetan, eleiz gorrotoa ere sortzen da: Apaiza noiznai aberatsen etzeko jantokian ipiñiko digu; aien "morroi" zintzoa bezela... ta orrela gertatzen da, gertatu bear duana onelako ibilleratan! D. Galo, nagusiak, seme bat izateko du, urteak zear dijoztela bera ta emaztea. Bildurtzen dira, bada..., ta danak apaizarekin Erdi-etxera joaten dira. Egun ortan bertan, Celso'ren andreak (morroi artean norberatasun aundikoa, ta D. Galoren begitakoa) umea izan du... odol jariora, ta apaizarik ez errian!! ta emakumea apaiz eske!!... iltzen da!!

Lenazgain, zoritxarra gizon aren galfi!

"Zer dala ta guk lantzen degun lurra izan bear du orrentzat?", ta au izango du bere burutaziorik aundiena. Goizetik-gabera, ia jo ta ke lan egin, izardi patsetan nekez elbarrituta... eguzki galdatan... ta jateko, narrazkeri batzuk, nagusia "puro" ederrak erretzen ari dan bitartean. Ta an irtengo dute, nagusi batzuen, edo gelentsuen betiko leloak: "Zenbat eta geiago eman da okerrago dek oiekin. Zuzentasuna dek maitasunaren oifarrri; zenbat eta geiago eman ta geiago eskatzen ditek auek..."

Kalean itz berberak entzuten ditugu. "Guda izan zan Españi'ko lurretan, ta jira etzan konpondu: Lengo sorosailak, lengo langintzak, lengo gorrotoak diraute; nagusiak jaungoikotxo, langilleak mirabe ta naiko! Nagusiak, Jaungoikoari eskerrak emanaz, "onak, zaitu gaituzulako"; mendekoak gaizkiesaka:

*Aberatsa,
apaiza,
langillea.*

“ontarako”?

Langilleak zer egin?

Vigil'ek C.N.T.'en ezartzen ditu. Ta askok, gaur bertantxe gertatzen den bezela, ez komunisten arauak ontzat artzen dituztelako, baizik “bestiekin” joan baiño naiago dutelako edozeifiekkin joan.

Vigil'ek lendabiziko arria bota du. Errurik gabe gelditzen al da? Seguraski. Guri dagokigu orain, problema onen askatzea. Ez dut esango erreza danik, ta batez ere asierari dagokionez, zailla. Gizon egizale ta ausartua izan da Vigil, jarraitzallerik izango ote du?

Iurretan alderantzire jokatu du Vigil'ek: Lendabizikoan, soluzio bikaiña. Bigarrengean, ukalkorra, au da, zer ez dan egin bear. Aitatze utsa irugarrengean... ta ez pentsa gutxi danik, aitatze bakarra.

Jainkoak ere izan du zer ikusi.

Lendabizikoan, zer izan berezia dualarik —A. Urcola, grazia...; Urrengoan azaltzea besterik ez...; azkenekoan, ezezkoaren itxuran—, nolakoa ez duan izan bear apaizak; ta bestalde, graziaren aztarrenik eza.

Lenengoan, idealismo geiegia, realismoaren susmorik-be; ta irugarrenean alderantzire...

Nere iritxira onekin geldituko nintzake. Gaur egizale amorratuak geranok, ez gera edozerrekin gelditzen... beste ori ondo dago, baiño, baita au aurreneko maillan degula ordea. Zeuek dakizute, Espaini'ko lurretan antzerkiaren joera orren arrazolak, ta zinematatzen ere berdifi: axalean dabiltzanak, axalean gelditu oi dira, mamira egundo jo gabe.

Ala ta guztiz, gurentzat ain ajola aundikoa izanik, lenengoa deritzait aukerakoena, edo erosoena gure Ikastetxetako mutillentzat, ta ba-dakit lenaz gairi, on asko egin duala. Badu, ala deritzait, beste dalako, “Jaunak gaur gabean mintzatuko da”-ren alako susmo bat (“Dios hablará esta noche”), baiña aren aldean arifiago da, ta emengo mutillentzat atsegifiago.